

A MOL GYERMEKGYÓGYÍTÓ PROGRAM TÁRSADALMI HATÁSA VESZÉLYEZTETETT GYERMEKEK ESETÉBEN KUTATÁSI EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÓ

2019. december 5. | BAKÓ CSABA, TOLVAJ KRISZTINA, MÁTAI TAMÁS

- **A MOL Gyermekgyógyító Program bemutatása**

- Kutatási módszertan

- A kutatás eredményeinek bemutatása

A program három, kiemelten rászoruló célcsoportot támogat

1

KRÓNIKUS BETEG GYERMEKEKET

2

FOGYATÉKKAL ÉLŐ GYERMEKEKET

3

VESZÉLYEZTETETT GYERMEKEKET

2018-ban az első két célcsoportra készült átfogó kutatás, amely elsősorban a **szülők megkérdezésén alapulva** (5 feltáró interjú + kérdőíves kutatás 165 érintett szülő részvételével) **mérte fel** a Program hatásait.

A kutatás ezen fázisában **külön vizsgáltuk a veszélyeztetett gyermekekkel foglalkozó szervezetek** által elért hatásokat.

Az eltérő módszertan okai:

- **a szülők nem elérhetőek**, nem együttműködőek;
- **a gyermekek jellemző nehézségei**, problémái és ezek kiváltói okai sok esetben **eltérnek a másik két célcsoport problémáitól**.

Alapítvány

A **lelki egészség** szempontjából **rizikócsoportnak** számító gyermekeket és fiatalokat, például:

- gyermekotthonban, **állami gondozásban** élnek
- **örökbefogadott** gyermekek
- **hátrányos** helyzetűek

Őket segítik például:

- *Csontváry Képzőművészeti Stúdió Egyesület*
- *Ágacska Alapítvány*
- *Magyar Zsonglőrök Egyesülete*

A kutatásban résztvevő szervezetek művészet-, élményterápia, illetve állat asszisztált terápia révén érnek el hatásokat

MŰVÉSZET- TERÁPIA

= **Vizuális eszközökkel, zenével, mozgással, egyéni és csoportos kreatív önkifejezési tevékenységekkel** hatnak, fejlesztenek. Pl. Csontváry Képzőművészeti Stúdió Egyesület

ÁLLAT ASSZISZTÁLT TERÁPIA

= Egy **terápiás állat (kutya, ló) jelenlétével** ösztönzik a gyermekek **figyelmét, aktivitását, oldják szorongását** és ezáltal növelik a fejlesztés hatékonyságát. Pl.: Ágacska Alapítvány

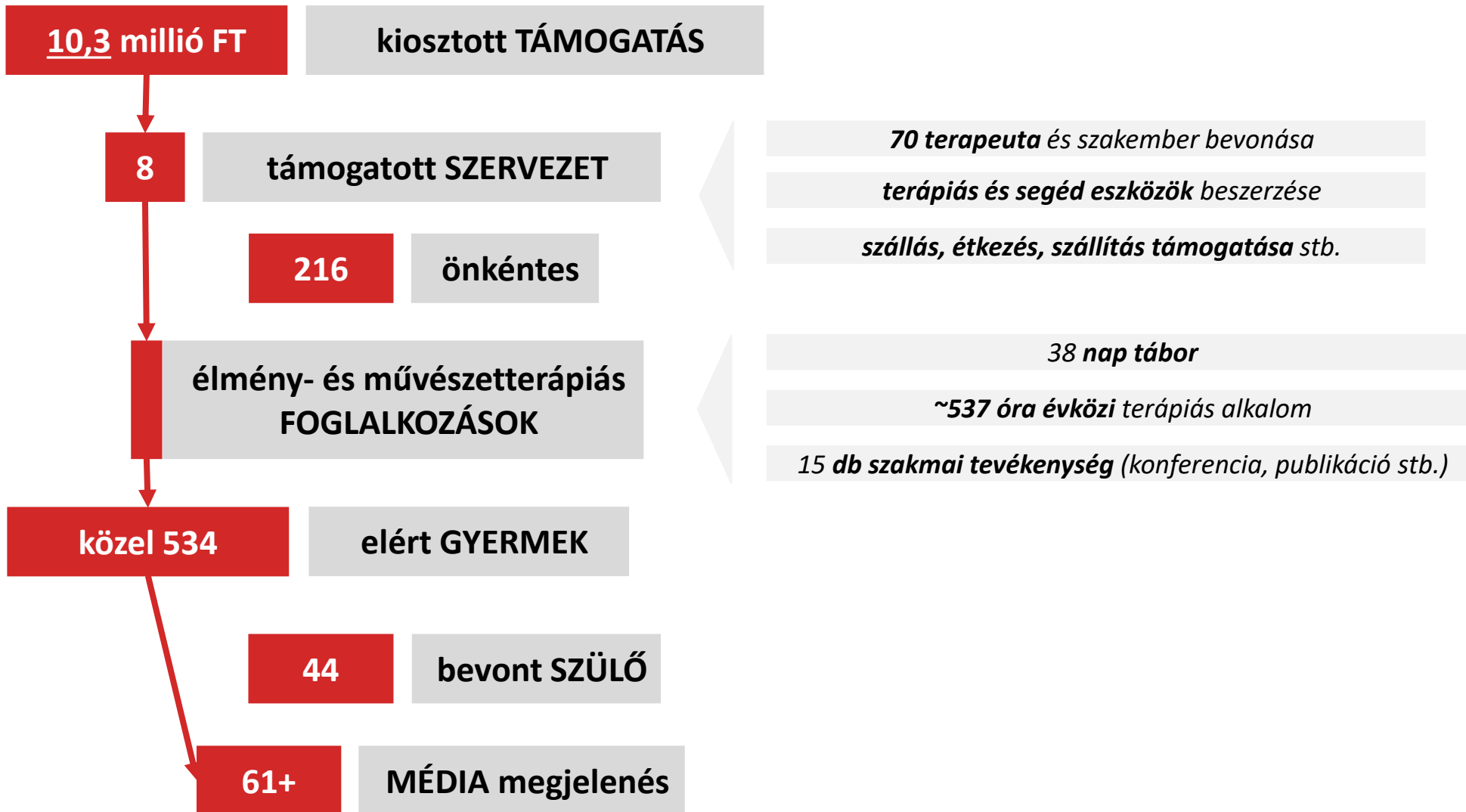

ÉLMÉNYTERÁPIA

= Célja és eszköze pozitív, egyéni vagy csoportos **élmények személyes megélése és feldolgozása**. Például: **falmászás, élmény tábor**. Pl.: Magyar Zsonglőr Egyesület

A veszélyeztetett gyermekeket támogató programok számokkal jellemezve (2018/19-es év):

TARTALOM

- A MOL Gyermekgyógyító Program bemutatása

- **Kutatási módszertan**

- A kutatás eredményeinek bemutatása

A hatások feltérképezése a terápiában résztvevő szakemberek megkérdezésén alapult

FÉLIG STRUKTURÁLT INTERJÚK

7 szervezet szakértőinek részvételével

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

7 szervezet beszámolóinak feldolgozása

MEGLÉVŐ KUTATÁSOK, TANULMÁNYOK

Kiegészítő információk gyűjtése

Okai:

- **A szülők nem elérhetőek.** Ebbe a célcsoportba tartozó gyermekeknek a nagy része pont azért veszélyeztetett, mert elvesztették szüleiket, vagy állami gondozásban, gyermekotthonban élnek. Nevelőszülők, nevelők esetében nagyon változó, hogy mióta van kapcsolatban a gyermekkel, mennyire ismeri a gyermeket, milyen a hozzáállása.
- **A terápiában résztvevő szakembereknek van a legnagyobb rálátásuk a gyermekek fejlődésére, az elérhető hatásokra.**

A félig strukturált interjúk kérdései:

MOL ALAPÍTVÁNY – Gyermekgyógyító Program Hatásmérése

interjú vázlat

I. A szervezet bemutatkozása, a célcsoport megismerése

- » Mi a szervezet tevékenysége? Milyen terápiás módszereket alkalmaznak?
- » Mióta foglalkoznak élmény- / művészetterápiás foglalkozással?
- » Hol (milyen intézményekben) és milyen gyermekekkel foglalkoznak?
- » Mi jellemzi ezeket a gyerekeket? (életkor, demográfia)
- » Milyen problémákkal küzdenek?
- » Rajtuk kívül milyen segítséget kapnak a gyerekek?

II. Kérdések az élmény- / művészetterápiás foglalkozásról

- » Milyen rendszeresen van a foglalkozás, hány gyermek vesz rajta részt?
- » Hogyan zajlik egy foglalkozás?
- » Hogyan szokták magukat érezni a gyerekek az első foglalkozáson?
- » Hogyan szokták érezni magukat a gyerekek később a foglalkozáson?

III. A terápia vélt és valós hatásai

- » Milyen célokat tűztek ki a terápiával?
- » A gyakorlatban miben segít a terápia? Miben tapasztalt változást:
 - normatív/pszichés fejlődés
 - gyermek fizikai állapota
 - gyermek mentális állapota
 - szociális (iskolai, baráti) kapcsolatai
 - szülőkkel való kapcsolat
 - tanulmányi eredmények (iskolába visszailleszkedés))?
- » Tudna-e konkrét eseteket mondani az egyes hatásokra?
- » Milyen korlátai vannak a terápiának? Mit nem sikerült vele elérni, amit esetleg célul tűztek ki?
- » Milyen feltételei vannak a terápia hatásosságának?
- » Hogyan fogadták az intézmények/szülők a módszert bevezetésekor? És mit gondolnak most?
- » Mit gondol, miben jobb ez a terápiás módszer más módszereknél?
- » Mit gondol, milyen hosszabb távú hatásai lehetnek a terápiának? (társadalmi beilleszkedés, iskolai előmenetel, családalapítás?)
- » Volt-e valamilyen hatásmérés?

IV. Vélemény a fejlesztési lehetőségekről

- » Milyen fejlesztési lehetőségeket lát a terápiával kapcsolatban?

A hatások számszerűsítésére nem volt lehetőség ebben a célcsoportban

Okai:

- **Nagyon kevés szisztematikusan gyűjtött, egyedi adat áll rendelkezésre a gyermekekről.** A szervezetek nem végeznek hatásmérést.
- **A gyermekek fejlődését nagyon nehéz követni - akár csak középtávon is.** Ezeknek a gyermekeknek az élethelyzete nagyon gyakran változik: egyik nevelőszülőtől / szülőtől a másikhoz költöznek, majd vissza a gyermekotthonba. **Nincs információnk a terápia előtti állapotról.**
- **Nem tudjuk elkülöníteni a terápia hatását más tényezők hatásától.** A gyermekeket sok olyan pozitív vagy negatív hatás éri, amiről a szervezetek terapeutái, szakemberei sem tudnak, hiszen nincsenek minden nap a gyermekekkel. **A nevelőkkel, nevelőszülőkkel nehéz együttműködni.**

A kutatásban résztvevő szervezetek és munkájuk (1):

SZERVEZET NEVE	CÉLCSOPORT	TERÁPIA
 ÁGACSKA ALAPÍTVÁNY	<ul style="list-style-type: none"> ■ 5-14 éves, kötődési zavarokkal küzdő és SNI-s örökbefogadott gyermekek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pszichodráma és kutyaasszisztált gyógyító csoportok gyermekeknek és örökbefogadó szüleiknek.
 ÁGOTA ALAPÍTVÁNY	<ul style="list-style-type: none"> ■ állami gondoskodásban, nevelőszülőknél élő, 7-18 éves gyerekek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Élménytábor
CSONTVÁRY KÉPZŐMŰVÉSZETI STÚDIÓ EGYESÜLET	<ul style="list-style-type: none"> ■ gyermekotthonban és lakásotthonokban élő gyermekek és serdülők 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Képzőművészet terápia
 EGY FÜST ALATT ALAPÍTVÁNY	<ul style="list-style-type: none"> ■ állami gondoskodásban vagy nevelőszülőknél élő, 14-18 éves gyerekek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Művészetterpáias programok: biblioterápia (dalszöveg, rapszöveg), zenepedagógia (ZAJ), színházterápia (tábor)

A kutatásban résztvevő szervezetek és munkájuk (2):

SZERVEZET NEVE	CÉLCSOPORT	TERÁPIA
 ÉLETREVALÓ KARITATÍV EGYESÜLET	<ul style="list-style-type: none"> ■ átmeneti otthonokban élő, 12-18 éves fiatalok 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kisfilm műhely tábor
 HEGYISPORT CLUB EGYESÜLET	<ul style="list-style-type: none"> ■ állami gondoskodásban vagy nevelőszülőknél élő, 12-18 éves gyerekek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Élmény- (sziklamászás, falmászás) és szocioterápia (beszélgetés)
 MAGYAR ZSONGLŐR EGYESÜLET	<ul style="list-style-type: none"> ■ pesterzsébeti 10-18 éves roma fiatalok 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Élményterápia (Kaj Zhas Cirkusz és zsonglőrködés)

TARTALOM

- A MOL Gyermekegyógyító Program bemutatása
- Kutatási módszertan
- **A kutatás eredményeinek bemutatása**

Mi jellemzi a célcsoportot? – a számok tükrében

Így indulnak el az életben

Sokszor rossz anyagi
körülmények

Átmeneti otthonban,
gyermekotthonban élő
vagy örökbefogadott
gyermek

23 141 gyermekvéde-
lemben lévő gyermek¹

Roma származás

kb. egyharmaduk roma
származású²

Autizmus és más
speciális nevelési igény

18%-uk SNI gyermek³

16-18 éves korukra ide jutnak

háromnegyedük dohányzik
naponta⁴

kétharmaduk életében
már kipróbálta a
marihuánát⁵

közülük **522-en** kerültek
javítóintézetbe⁶

kb. 28%-uk gondolkodott
már azon, hogy kárt tegyen
magában⁷

min. egyharmaduk ismételt
osztályt általános
iskolában⁸

Deviáns viselkedés
(pl. bandázás, lopás,
drog, cigaretta,
alkohol, prostitúció)

Magány, valós
kapcsolatok hiánya

Nehéz bent
maradniuk az
oktatásban

KORAI FELNŐTTKOR

Mi jellemzi a célcsoportot? – társadalmi költségek (gyors kalkuláció)

Állami gondozásból kikerülő 18 éves fiú életútja a következő 10 évben

Feltételezések, ha az **ÁLLAMI GONDOZOTTAK** „SZOKÁSOS” ÉLETÚTJÁT járja be:

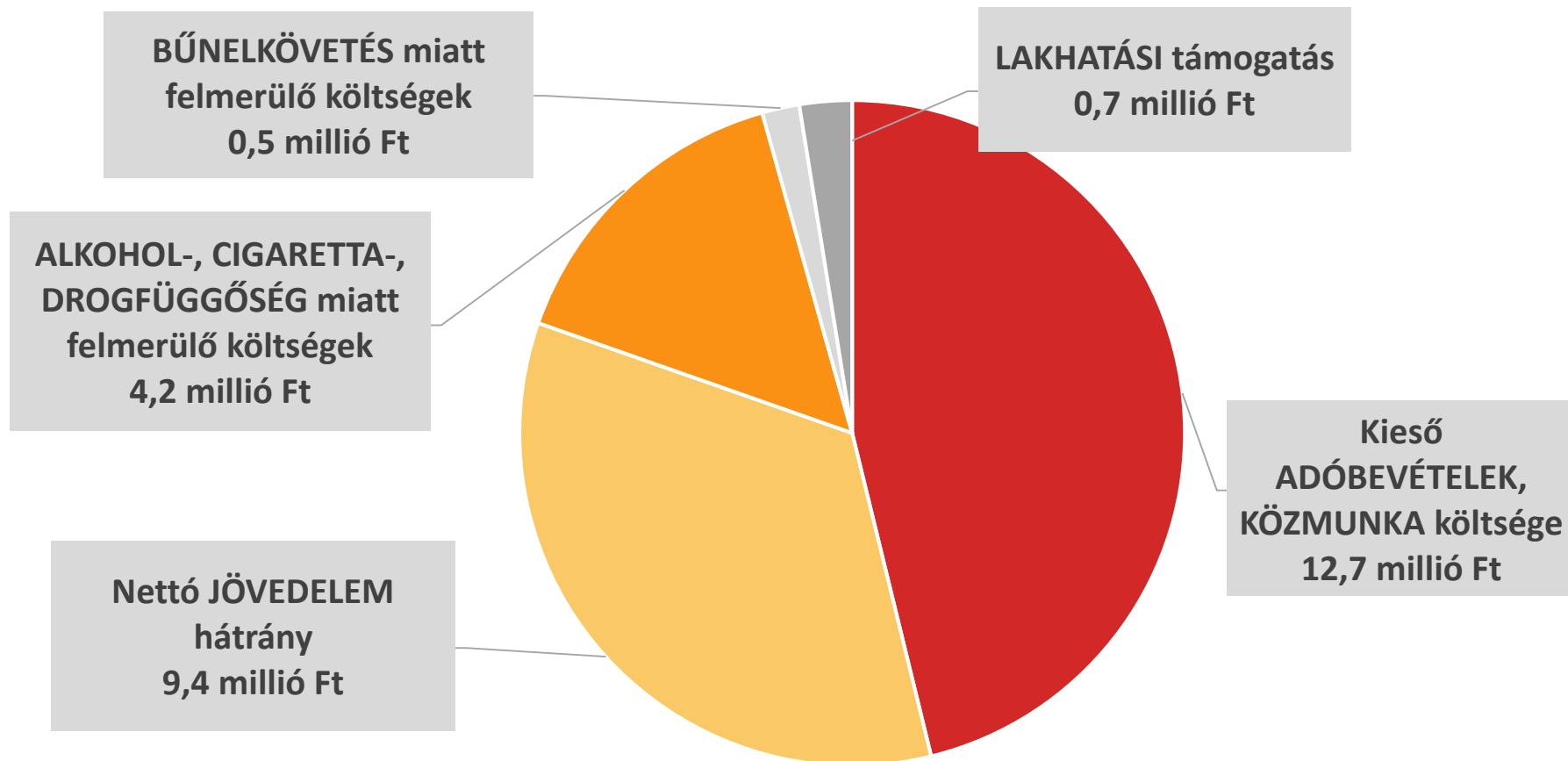
- A 10 év során alulfoglalkoztatás és munkanélküliség fenyegeti:
 - az év 5 hónapjában közmunka programban foglalkoztatják
 - 5 hónapban feketén dolgozik (a nettó garantált bérminimum összegét kapja meg)
 - 2 hónapban nincs jövedelme.
- Lakhatási nehézségekkel küzd: 3x6 hónapot hajléktalan szállón kénytelen lakni.
- Alkohol- és cigarettafüggő. Kábítószereket is használ. Részt vesz drogelvonó kezelésben.
- Feltételezzük, hogy 2-szer lopást követ el.

Feltételezések, ha a **TERÁPIÁK HATÁSÁRA** (többek között) „SIKERESEBB” ÉLETUTAT jár be:

- Az első két évben megszerzi az érettségét és szakmát tanul, így jobb az elhelyezkedési lehetőségei:
 - 4 évig a pályakezdő, szakiskolával rendelkezők átlagbérét keresi
 - utána az érettségivel és OKJ végzettséggel rendelkezők átlagos nettó jövedelmét keresi.
- Albérletet tud fizetni, nem kell hajléktalan szállón laknia.
- Az átlagosnál nem fogyaszt több alkoholt és cigarettát. Nem drogozik.
- Nem követ el bűncselekményt.

Mi jellemzi a célcsoportot? – társadalmi költségek (gyors kalkuláció)

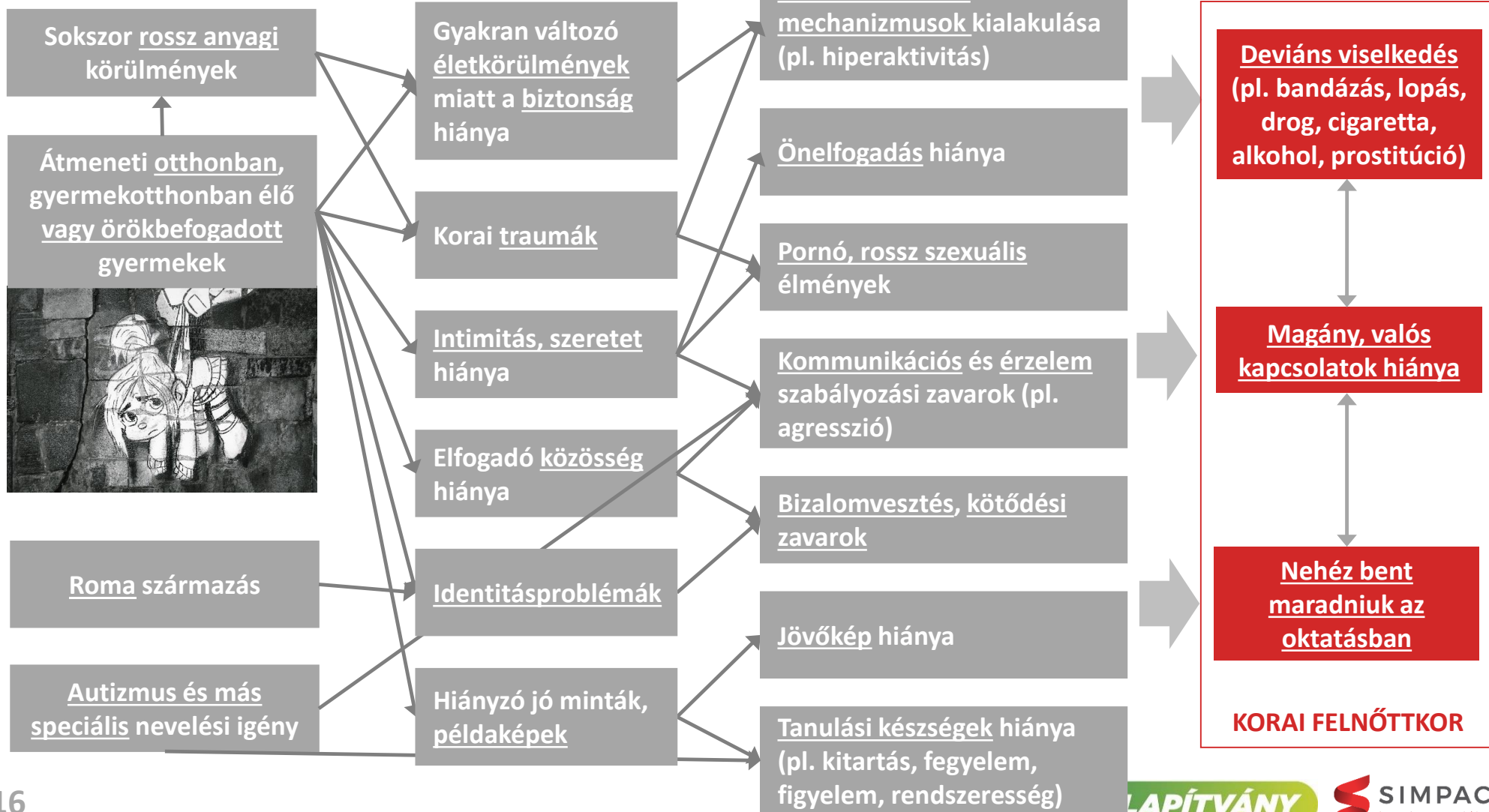
Összességében minimum 27,5 millió Ft többlet költséget jelent társadalmi és egyéni szinten egy állami gondozásból kikerülő 18 éves fiú, ha a fiatal az állami gondozottak „szokásos” életútját járja be a következő 10 évben.

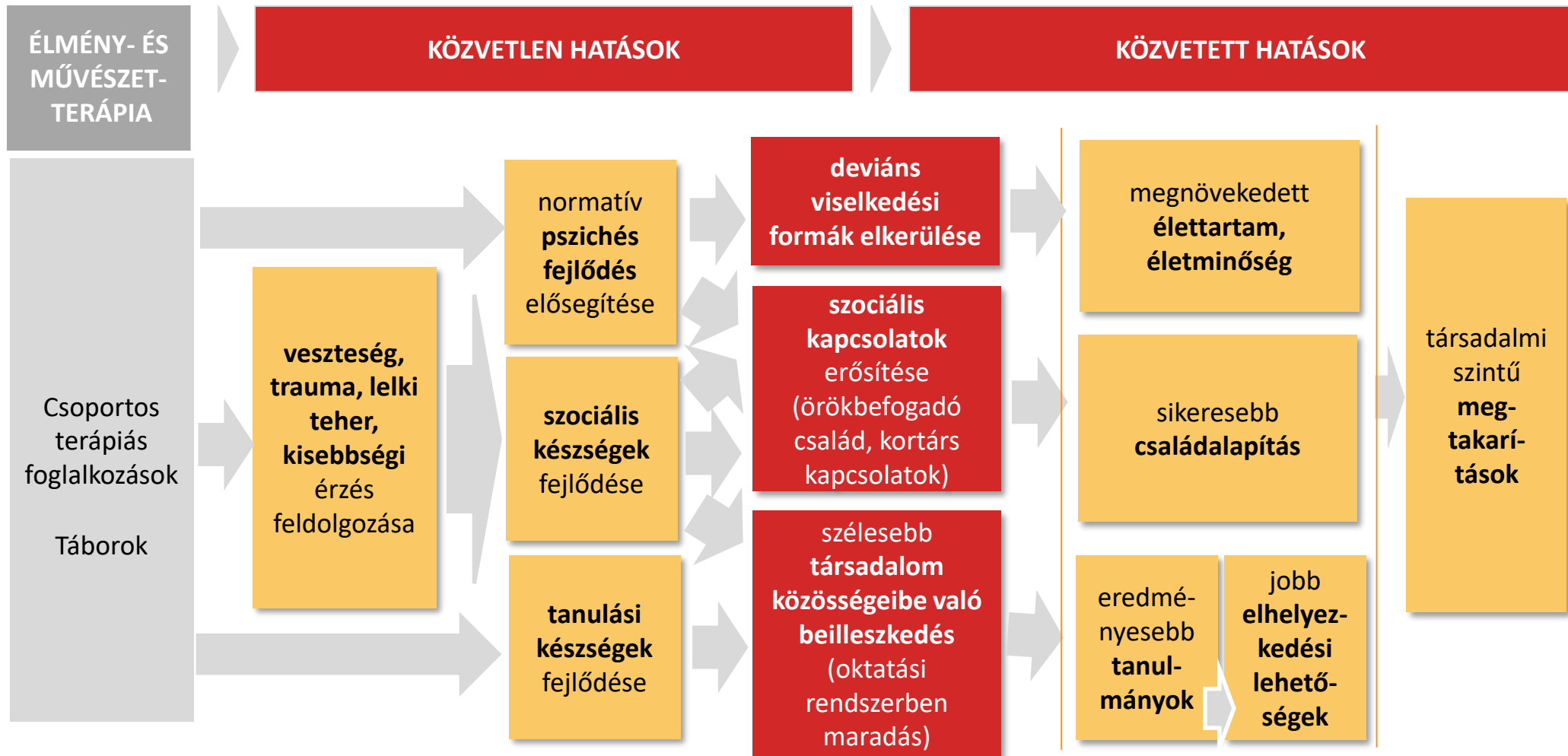
Mi jellemzi a célcsoportot? – az interjúk tükrében

Így indulnak el az életben

16-18 éves korukra ide jutnak

Az elérhető hatásokat összefoglaló hatáslánc:

Eltérések a másik két célcsoport esetében felvázolt hatáslánchoz képest:

KRÓNIKUS BETEG és FOGYATÉKKAL ÉLŐ GYERMEKEK

VESZÉLYEZTETETT GYERMEKEK

- Bár a három célcsoport esetében más-más a gyökere, mégis mindegyik célcsoport esetében a legfontosabb hatás a trauma, lelki terhek, másság érzésének feldolgozása, az identitásproblémák kezelése. A további fejlődésnek minden esetben ez az elsődleges feltétele, és az élmény- és művészetterápia erre rendkívül alkalmas a vizsgált szervezetek esetében.
- A normatív pszichés és a szociális készségek fejlődése mellett a veszélyeztetett gyermekek esetében kiemelten fontosak a tanulási készségek (pl. figyelem, kitartás, fegyelem, rendszeresség) fejlesztése területén elért eredmények, mivel ezek a gyermekek – támogató szülői háttér és jó példák híján – nagy elmaradással rendelkeznek ezen képességek terén. Így válik lehetővé az oktatási rendszerben maradásuk.
- A 3. célcsoport esetében a fizikai fejlesztés kevésbé cél. (Az egészséges életmódra, testtudatra nevelés az ő esetükben is része egyes szervezetek terápiás programjának, de kevésbé hangsúlyos. Pl. Ágota Alapítvány)
- Nagyon fontos hatása a terápiáknak a veszélyeztetett gyermekek esetében, hogy hosszabb távon a fiatalok ne a deviáns viselkedési formákat (pl. bandázás, lopás, drog, cigaretta, alkohol, prostitúció) válasszák: új identitást, új jövőképet, új mintákat adnak nekik.

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (1)

veszteség,
trauma, lelki
teher,
kisebbségi
érzés
feldolgozása

Korai traumák feltárása,
feldolgozása

Elfogadó közösség

A múltbeli identitás
feltárása

Elfogadás tanulása (pl.
roma identitás)

Új minták, követendő
példák

Új élmények, „kitárul a
világ”

A siker megélése

A művészet- és élményterápiás módszerek nagyon jó eszközök a **traumák feltárásában és feldolgozásában:**

- *a kisfilm műhelyben a gyerekek írják a forgatókönyvet, saját problémáikat viszik be a filmbe;*
- *a zeneterápia esetén a gyerekek saját sztorijukat írják meg a dalszövegekben;*
- *a pszichodráma során feltárják a mélylélektani élményeket és újrajátszák a történeteket - de jó végkimenetellel;*
- *a rajzolás révén a gyermekek traumái akaratlanul jelennek meg az alkotásokon.*

Önmagában sokszor a hagyományos terápia nem elég, mert arra nem jönnek el a gyerekek, vagy eljönnek, de nem vesznek részt. Ezek a terápiás módszerek segítenek a bizalom kiépítésében.

Egy példa: A trauma megélése és feldolgozása rajzterápia segítségével

A 11 éves fiú rajzán egy teljes madár családot látunk, amelyek éppen most repülnek ki a fészekből, pedig még a tojások is ott vannak. Alig bújhattak ki a fiókák és máris repülnek kifelé a szüleikkel.

Sokan vannak testvérek, a kiemeléskor az egész család szétesett, elsősorban lakhatási problémák miatt. A gyerekek egy része különböző gyermekotthoni csoportokba, illetve nevelőszülőhöz került. Az elején a testvérek nagyon reménykedtek abban, hogy hazakerülhetnek rövid időn belül. A testvérek közül e rajz alkotójában érett meg először a felismerés, hogy ennek nincs nagy távlata, ők már egy gyermekotthonban fognak felnőni, ennek hangot is adott.

A családból való kiemelést – bármilyen ok miatt is – mindenképpen krízisként, adott esetben traumaként, élik meg a gyermekek, ezért terápiás értékű, hogy így áttételesen, szimbolikusan feldolgozhatta alkotásán.

Forrás: Platthy István - Poór Anna: „Virágba borult csillagok” Népi motívumkincsünk üzenetének felhasználása a művészetterápiában és a vizuális nevelésben, 12. oldal

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (2)

vesztés,
trauma, lelki
teher,
kisebbségi
érzés
feldolgozása

Korai traumák feltárása,
feldolgozása

Elfogadó közösség

A múltbeli identitás
feltárása

Elfogadás tanulása (pl.
roma identitás)

Új minták, követendő
példák

Új élmények, „kitárul a
világ”

A siker megélése

Mindegyik szervezetnél fontos cél – ami többségében meg is valósul, - hogy a csoportban/táborban résztvevő gyermekekből **egy elfogadó közösséget építsenek**, ami lehetővé teszi traumák, lelki terhek feltárását, feldolgozását. Ehhez a felnőttek kezdettől fogva egy elfogadó légkört biztosítanak – sok-sok türelemmel a gyermekek felé.

- *A gyerekek közösséget kapnak a filmezés, a cirkusz vagy pl. a sziklamászás során.*
- *Az Ágota táborokban a személyes kapcsolat a felnőttekkel, ami önbizalmat ad a gyerekeknek. Itt a felnőttek ünneplik a gyerekeket.*
- *Az örökbefogadott gyermekek olyan közösségbe kerülnek, ahol hozzájuk hasonló helyzetben lévő gyerekekkel lehetnek.*

Egy sikeres példa: Elfogadó közösség épül a gyerekekből sziklamászás közben

A legkisebb gyerek volt a sziklamászó csoportban, 10 éves. A nagyok gyorsan megtanultak mászni, de a kicsi nem mert. Felment 5 métert egy fél óra alatt, és ott begörcsölt és nem tudott lejönni a falról. Sírt, visított egy fél órán keresztül, végül fel kellett menni érte, és lehozni.

Volt aki kicsúfolta, de volt aki elkezdte biztatni. És a kisgyerek még tizenötször felmászott, míg a végén már teljesen fel tudott mászni a szikla tetejére. Nagyon megdicsérték este, a gyerekek is dicsérték, hogy milyen ügyes, pedig kezdetben cikizték.

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (3)

veszteség,
trauma, lelki
teher,
kisebbségi
érzés
feldolgozása

Korai traumák feltárása,
feldolgozása

Elfogadó közösség

A múltbeli identitás
feltárása

Elfogadás tanulása (pl.
roma identitás)

Új minták, követendő
példák

Új élmények, „kitárul a
világ”

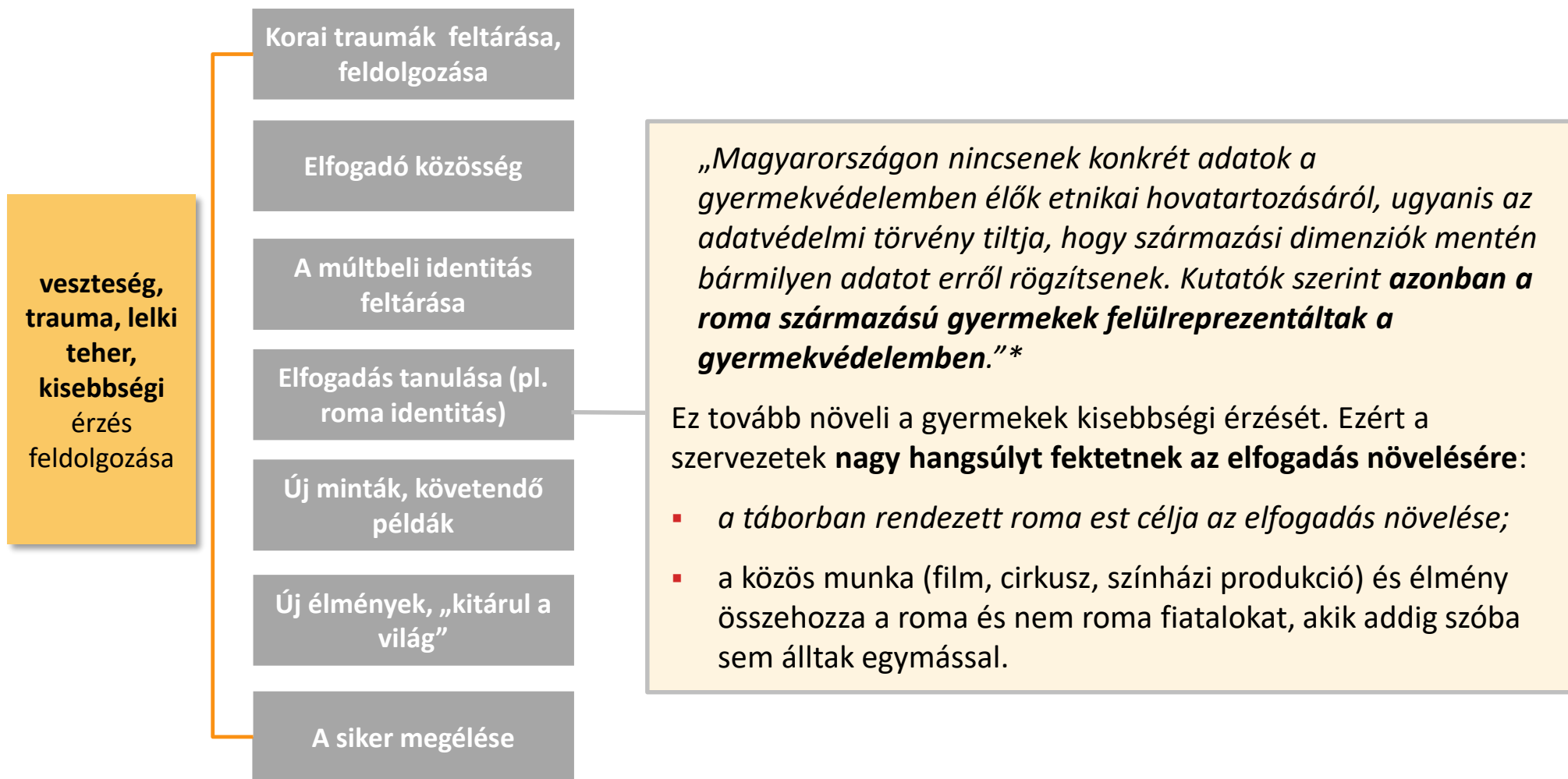
A siker megélése

Ezeknek a gyermekeknek annyi változás és bizonytalanság volt az életükben, hogy a legtöbben identitásproblémákkal küzdenek. Két szervezet beszámolt arról is, hogy terápia sikeres abban, hogy **feltárják a múltbeli identitását, ami elengedhetetlen az új identitás felépüléséhez.**

- *A gyerekek a beszélgetések során átgondolják a múltjukat, és hogy mi belőle a követendő példa, mi az, amit nem akarnak követni.*
- *Sokszor titkolják az örökbefogadott gyermekek elől a múltjukat. Sokszor az örökbefogadó szülő sem biztos az identitásában. A „Timeline” módszer nagyon hatékony: felrajzolják, hogy mikor mi történt a gyermekkel és az örökbefogadó szülővel a múlt ugyanazon időszakában.*

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (4)

* Forrás: Rác Andrea: Gyermekvédelemben nevelkedettek helyzete a kutatások tükrében¹

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (5)

veszteség,
trauma, lelki
teher,
kisebbségi
érzés
feldolgozása

Korai traumák feltárása,
feldolgozása

Elfogadó közösség

A múltbeli identitás
feltárása

Elfogadás tanulása (pl.
roma identitás)

Új minták, követendő
példák

Új élmények

A siker megélése

A terápiás programok további hatása, hogy **új mintákat, követendő példákat tudnak mutatni a gyermekeknek:**

- *ablakot nyitnak arra, hogy a világban mi minden létezik;*
- *az Ágota táborban az önkéntesek nagyon sokfélék és sokféle foglalkozásúak: így mintául tudnak szolgálni a különböző gyermekeknek;*
- sokszor maguk a volt állami gondozásban felnőtt gyerekek lesznek a szervezet önkéntesei. Így egy új életpályát tudnak mutatni a gyerekeknek.

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (6)

vesztés,
trauma, lelki
teher,
kisebbségi
érzés
feldolgozása

Korai traumák feltárása,
feldolgozása

Elfogadó közösség

A múltbeli identitás
feltárása

Elfogadás tanulása (pl.
roma identitás)

Új minták, követendő
példák

Új élmények

A siker megélése

Fontos hatása ezeknek a programoknak, hogy a **gyermekek valós gyermekkori élményeket kapnak**. Ez erős pszichológia bázis, ami könnyebbé teszi a korai felnőttkort.

- A gyermekek olyan helyekre is eljutnak, ahová nem juthatnának el. Például: *a filmek kijutnak a filmfesztiválokra. A gyerekek is eljutnak a díjkiosztókra, amik exkluzív helyeken vannak.*
- *A közös élmény egy megtartó erőt is jelent.*

Elérhető hatások részletesen:

KORAI TRAUMÁK, LELKI TERHEK, KISEBBSÉGI ÉRZÉS FELDOLGOZÁSA (7)

veszteség,
trauma, lelki
teher,
kisebbségi
érzés
feldolgozása

Korai traumák feltárása,
feldolgozása

Elfogadó közösség

A múltbeli identitás
feltárása

Elfogadás tanulása (pl.
roma identitás)

Új minták, követendő
példák

Új élmények

A siker megélése

A terápiás módszerek fontos hatása, hogy a gyermekek, akik eddigi életükben nagyon sok kudarcot éltek meg, sok negatív visszajelzést kaptak, most megélhetik, hogy **ők is jók valamiben, ők is sikeresek:**

- *a filmkészítés által megerősítést kapnak a gyerekek, hogy értékesek, sikeresek;*
- *a zsonglőrködés azért jó eszköz, mert nagyon látványos a siker, az eredmény, nem is kell magyarázni;*
- *azt is átélhetik az alkotóközösség által, hogy ők is értékesek és a bennük lévő lelki problémákat átalakítva, művészeti értéket tudnak létrehozni.*

Pozitív visszajelzéseket kapnak:

- *megdicsérik a gyermeket a nevelő előtt;*
- *a szüleik is másként néznek rájuk;*
- *maguk is példává válhatnak a kortársaiknak.*

Elérhető hatások részletesen: **NORMATÍV PSZICHÉS FEJLŐDÉS ELŐSEGÍTÉSE (1)**

normatív
pszichés
fejlődés
elősegítése

Önelfogadás

Önbizalom növekedése

Új identitás kialakítása

Új jövőkép

Intimitás, szeretet
kifejezésének
megtanulása

Érzelmek felismerése,
érzelemszabályozás

Mindegyik szervezet beszámolt arról, hogy a **programok hatására a gyermekben nő az önelfogadás és az önbizalom:**

- *megismerik önmagukat, sok választ kapnak egy film szerep eljátszása révén;*
- *megélik, hogy ők is sikeresek valamiben, ezáltal nő az önbizalmuk;*
- *átélik, hogy nehéz helyzetben (pl. sziklamászás) is helyt tudnak állni.*

A múltbeli identitásukkal való szembenézés és új minták, új életutak megismerése hozzásegíti a gyerekeket, hogy **új identitást alakítsanak ki.**

- *Például: új identitást találnak a zsonglőrködésben a bandázás helyett.*
- *Megélik, hogy az örökbefogadás által pozitív értelemben különlegesek.*

Elérhető hatások részletesen: **NORMATÍV PSZICHÉS FEJLŐDÉS ELŐSEGÍTÉSE (2)**

normatív
pszichés
fejlődés
elősegítése

Önelfogadás

Önbizalom növekedése

Új identitás kialakítása

Új jövőkép

Intimitás, szeretet
kifejezésének
megtanulása

Érzelmek felismerése,
érzelemszabályozás

Az új élmények megélése, az új minták, új életutak megismerése sok **esetben új motivációkat ad a gyermekeknek, jövőképet kapnak:**

- *A művészetterápiás alkotómunka során megélhetik, hogy ők is képesek értékes dolgokat létrehozni, fejlesztve bennük egyfajta pozitívabb élepszemléletet.*
- *Motiváltabbá válnak a tanulásra.*
- *A filmezés egy lehetséges életpályát is ad. Például: vannak gyermekek, akik járnak castingokra, szerepeket kapnak.*
- *Látják, hogy érdemes keményen dolgozni.*

Egy sikeres példa: Egy pesterzsébeti roma fiú külföldi ösztöndíjat is elnyert és Spanyolországban tanult zsonglőrködni

A roma fiú 14 évesen ment el a Magyar Zsonglőrök Egyesülete egyik foglalkozására a pesterzsébeti közösségi házba. A zsonglőrködés és a közösség nagyon megtetszett neki. Nem volt ügyesebb a zsonglőrködésben, mint az átlag, de kitartóbb volt, és többet gyakorolt.

17 évesen a legtöbb fiatal otthagyja a zsonglőr csoportot, mert már „cikinek” tartják, de Ő továbbra is járt, valami megfogta az ott dolgozó önkéntesekben. Nyitott volt más gyerekek tanítására, és ifi tréner lett. Egyre nagyobb dolgokba vonták be.

Egy EU-s pályázat révén 18 évesen elnyert egy külföldi ösztöndíj programot, így 9 hónapot Spanyolországban tanulhatta a zsonglőrködést. Így az a fiú, akit soha nem gondolta volna magáról, és mások sem tartották képesnek rá, aki kisegítő iskolába járt, 7 osztályt végzett 18 éves korára, és semmilyen idegen nyelvet nem beszélt, kiment külföldre tanulni, 9 hónap alatt megtanult spanyolul, és sok ismeretséget szerzett.

Most 20 éves korára – egy ösztöndíj program révén – megszerezte az érettségit, munkája van, önállóan lakik egy albérletben, és fizetett alkalmazottja a Zsonglőrök Egyesületének. Zsonglőrködni tanítja a fiatalokat, akik felnéznek rá, példakép számukra.

A családjá a kulturális különbségek miatt továbbra sem ismeri el a sikereit. Például nem hiszik el, hogy valóban tud spanyolul.

Elérhető hatások részletesen: NORMATÍV PSZICHÉS FEJLŐDÉS ELŐSEGÍTÉSE (3)

normatív
pszichés
fejlődés
elősegítése

Önellfogadás

Önbizalom növekedése

Új identitás kialakítása

Új jövőkép

Intimitás, szeretet
kifejezésének
megtanulása

Érzelmek felismerése,
érzelemszabályozás

Az intimitás és szeretet hiánya miatt ezek a gyermekek nem képesek ezen érzelmek kifejezésére, megélésére. Két szervezet beszámolt arról, hogy **milyen hatásokat értek el az intimitás és szeretet kifejezése terén** és milyen eszközökkel:

- *Ezek a gyermekek még elbúcsúzni sem tudnak. A tábor zárást megelőző napon erre is felkészítik őket.*
- *Az Ágota táborban a lányokkal beszélgetnek a nővé válásról.*
- *A testtudat gyakorlatok révén megtanulják az intimitás, szeretet kifejezését.*

A nonverbális terápiás módszereket (pl. képzőművészet) alkalmazó szervezetek jelentős hatásokról számoltak be **az érzelmek felismerése, megnevezése, szabályozása területén.**

Elérhető hatások részletesen: SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK FEJLŐDÉSE (1)

szociális
készségek
fejlődése

Viselkedési szabályok,
normák elsajátítása

Határok megtanulása

Együttműködés,
egymásra figyelem
megtanulása

Új konfliktus kezelési
módok tanulása

Kommunikáció fejlődése
(pl. káromkodás)

A foglalkozások/táborok **nagyon hatásosak a viselkedési szabályok, normák elfogadásának fejlesztésében.**

- *A tábor elején az alapvető viselkedési szabályokat is le kell fektetni.*
- *A foglalkozások során normák alakulnak ki. Például azt is meg kell tanítani nekik, hogy ha egy tálban ki van rakva rágcsálnivaló, ne egye meg az egészet, hanem vegyen ki egyet és kínálja körbe.*

Elérhető hatások részletesen: SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK FEJLŐDÉSE (2)

szociális
készségek
fejlődése

Viselkedési szabályok,
normák elsajátítása

Határok megtanulása

Együttműködés,
egymásra figyelés
megtanulása

Új konfliktus kezelési
módok tanulása

Kommunikáció fejlődése
(pl. káromkodás)

Egyes szervezetek említették, hogy a foglalkozás segít, **hogyan a gyerekek megismerjék saját és mások határait**, meddig mehetnek el, és mit engedjenek meg:

- *A tánctanulás révén a lányok megtanulják, hogy mondhatnak nemet.*
- *A sziklamászás rádöbbeneti saját határaitra.*

Elérhető hatások részletesen: SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK FEJLŐDÉSE (3)

szociális
készségek
fejlődése

Viselkedési szabályok,
normák elsajátítása

Határok megtanulása

Együttműködés,
egymásra figyelés
megtanulása

Új konfliktus kezelési
módok tanulása

Kommunikáció fejlődése
(pl. káromkodás)

A közösségépítés során a gyermekek **megtanulnak együttműködni, egymásra odafigyelni:**

- *Egy produkció születik, ezért itt megélik, hogy csak közösségekben lehet sikeresnek lenni.*
- *A filmkészítés közösségi tevékenység. Nem lehet egyedül sikeresnek lenni.*
- *A tábor elején rendszeres – főként a lányok között – a kakaskodás. A tábor végére már nem bántják, hanem biztatják egymást.*
- *A kezdeti teljes ellenállásból egy csapat kovácsolódik.*
- *Végül a sziklamászásnál már ő biztosítja a társát.*

Elérhető hatások részletesen: SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK FEJLŐDÉSE (4)

szociális készségek fejlődése

Viselkedési szabályok,
normák elsajátítása

Határok megtanulása

Együttműködés,
egymásra figyelés
megtanulása

Új konfliktus kezelési
módok tanulása

Kommunikáció fejlődése
(pl. káromkodás)

Ezek a gyerekek „túlélőgépek”, hihetetlen módon tudnak alkalmazkodni. A terápiák megpróbálnak **új probléma és konfliktus kezelési módokat tanítani** a gyermekeknek az eddig elsajátítottak helyett:

- *A sziklamászás során megtanulja, hogy higgadtan tudjon dönteni nehéz helyzetekben.*
- *Megtanulják, hogy másként reagáljanak a kihívásokra.*
- *A korai traumák hatására az agy rendellenesen fejlődik: a semleges viselkedést is támadásnak élik meg. Az idegrendszer fejlesztése révén sikereket érnek el a hiperaktivitás kezelésében.*

Sok esetben **fejlődik a kommunikációjuk:**

- *A tanév végére a közösségben jelentősen visszaesik a káromkodás. Egész másképp kommunikálnak. Nagyon látványos eredmény.*
- *A hanggyakorlatok révén megtanulnak a gyerekek lecsendesedni.*

Elérhető hatások részletesen: TANULÁSI KÉSZSÉGEK FEJLŐDÉSE

tanulási
készségek
fejlődése

A tanuláshoz, munkához
való viszony
megváltozása

Rendszeresség
megtanulása

Figyelem fejlődése

Kitartás növekedése

Önfegyelm növekedése

Szövegértés javulása

Az állami gondozásban ill. nevelőszülőkkel élő gyermek esetében nagy az oktatási rendszerből való kihullás veszélye. Ezért az ő esetükben **kiemelten fontos hatások a tanulási készségek fejlesztése területén elért eredmények.** Ezekről így számoltak be a szervezetek:

- *A filmkészítés kemény munka. Nagy fegyelemre van szükség.*
- *Hetente ott kell lenni a foglalkozásokon, rendszerességre tanítja a gyerekeket.*
- *A zsonglőrködés nagyon jó eszköz a figyelem, kitartás fejlesztésére: kézzel fogható, azonnali eredményt ad.*
- *A sziklamászás fejleszti a kitartást: 1 méteren is inába szállt a bátorsága, de végül 20 méterre is felmászott.*
- *Megtanulnak a gyerekek lecsendesedni.*
- *Az év elején még sokan nem képesek egy foglalkozást végigülni sem, sokszor kimennek közben. A projekt végére végig tudják ülni a foglalkozást.*
- *Saját maguk által választott szövegeket dolgoznak fel, saját dalszöveget írnak. Ezáltal fejlődik a szövegértésük.*

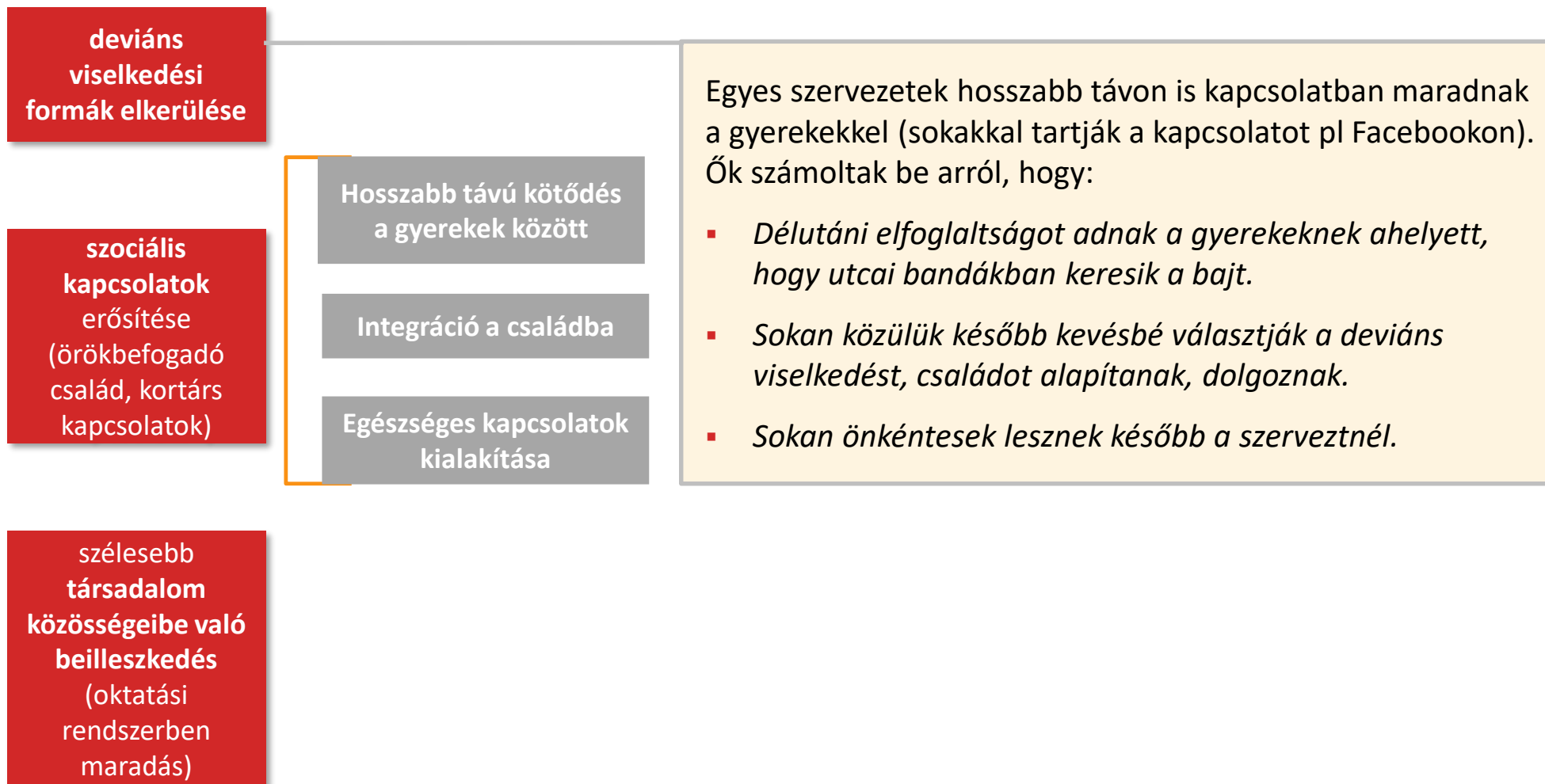
Egy sikeres példa: Egy 16 éves lány félbe kellett hagynia a tanulmányait, mert gyermeket szült, de munkát vállalt és szorgalmasan dolgozik

Először nagy csalódás volt, hogy járt a csoportba a tavalyi évben egy lány, aki bővebb ruhákban járt, ugyanis eltitkolta, hogy terhes. Még a családja előtt is. Megszületett a gyermek, a tanulmányait félbe kellett hagynia. Apa nem volt. Abban a családban, ahol az anyuka nevelt négy gyereket, oda még született egy ötödik kisbaba.

Aztán látta az interneten a postot, hogy a lány egy szórakozó helyen van. Legközelebb beszélgettek, és mikor rákérdezett, kiderült, hogy igen, mert ott mosogat. Nem szórakozni megy a klubba, hanem dolgozni.

Idén mikor elmentek ezzel a lánnyal egy filmfesztiválra, az étkezdében odament a konyhásnénihez és megkérdezte, hogy segítsen-e neki mosogatni.

Középtávú hatások részletesen (1)

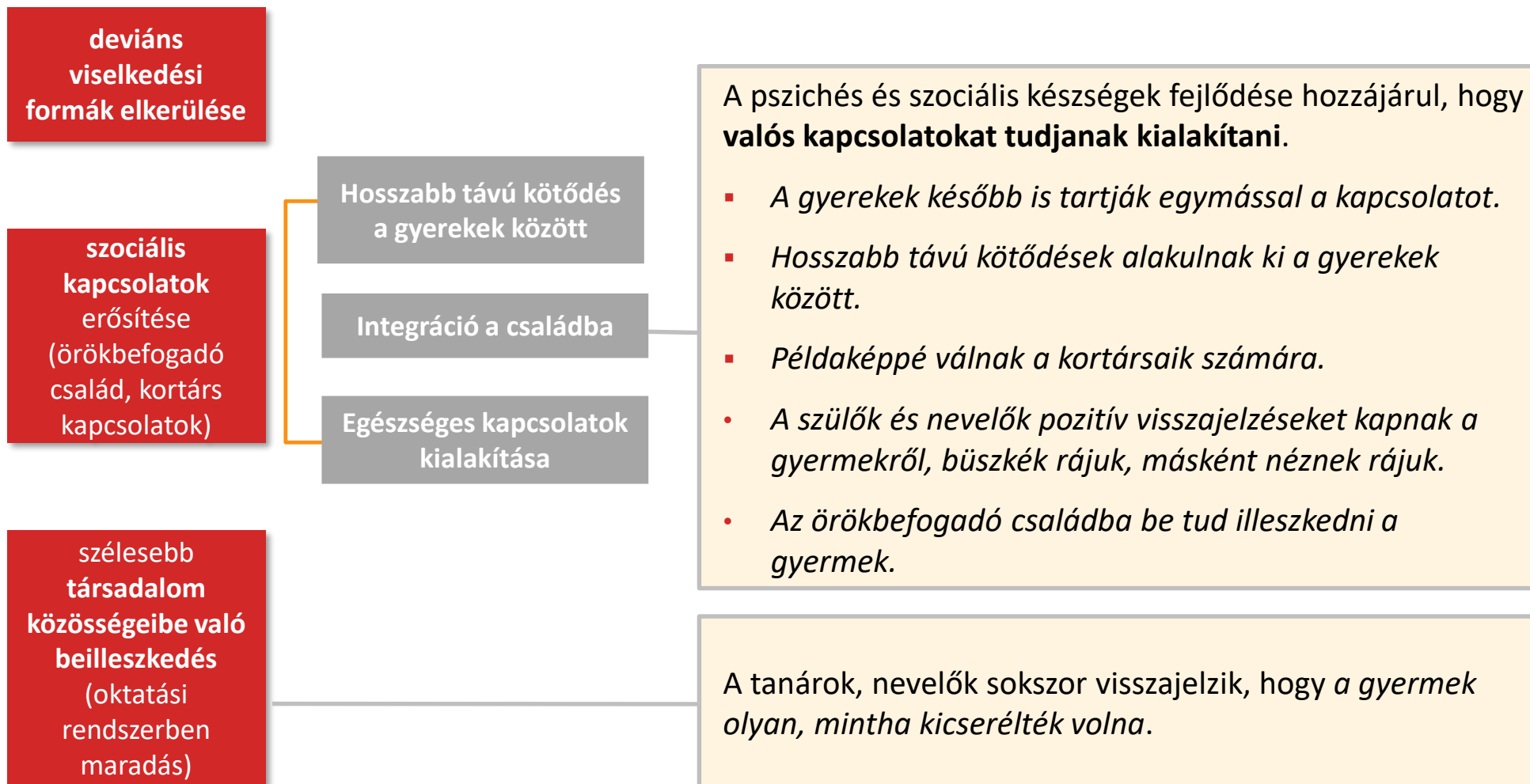

Egy sikeres példa: Egy nagyon reménytelennek tűnő, drogfüggő fiú mára családot alapított, munkája van

Nem a mának dolgozunk. A foglalkozások során szépen lassan építik be a gyerekek, amire éppen szükségük van, és egyre többet építenek be.

*Volt egy nagyon reménytelen, intézetben élő, súlyos magatartászavaros, drogfüggő fiú, akiről mindenki azt gondolta: ebből nem lesz semmi. Évekkel később látta a Facebookon, hogy ott van egy kisgyerekekkel a karján. Megkérdezte tőle: „De ugye egy feleségű vagy?” „Igen egy feleségem és négy gyermekem van.”
Mára családot alapított, munkája van.*

Középtávú hatások részletesen (2)

Egy sikeres példa: Egy 6 évig filmes projektekben résztvevő fiú mára már profi filmkészítő

Hogy a gyerekek részt vettek a filmes projektekben, hosszabb távon a pályaválasztási orientációjukban is szerepet játszik.

Egy fiú – aki 6 éve filmezik velünk, – dolgozott egész nyáron, hogy összegyűjtsön egy kamerára valót. Összegyűlt a pénz, és elmentek vele egy nagy kamera forgalmazó céghez. Amikor ott megtudták az egész storyt, akkor azt mondták neki, hogy egy évre kap ingyen egy kamerát, és egy év múlva majd hozza vissza. Azt a pénzt pedig, amit összegyűjtött, az egyéb felszerelésekre tudta fordítani.

Ezek után elég komolyan nekiállt filmezni, és mára már kvázi stábtagnak hívják. Azóta már hívják különböző rendezvényekre filmezni, mint egy profi filmkészítőt. És megállta a helyét ott is.

A programok nem csak a gyermekekre vannak hatással:

- *Nagyon sokan segítik a filmkészítést ingyen.*
- *Az Ágota táborokban 200 önkéntessel dolgoznak.*
- *Sokszor a volt állami gondozottak lesznek önkéntesek.*

- *Az örökbefogadó szülőknek is segítenek terápiás foglalkozásokkal.*
- *A szülők „halál büszkék”, nem csak negatív visszajelzéseket kapnak a gyerekről.*
- *Van szülő, aki beült a csoportba, és részt vett benne.*

- *Példaképpé válnak a kortársaik számára.*
- *Valódi, tartós kapcsolatok alakulnak ki közöttük.*

- *Az intézményi nevelők, tanárok is visszajelzik, hogy „kicserélték a gyereket”.*
- *Ők is másként állnak hozzájuk, javul a kapcsolat.*
- *Sokkal könnyebb utána foglalkozni a gyerekeket, ha a nevelő is részt vesz a foglalkozáson. Nagy élmény nekik is az egész együttlét.*

Felhasznált irodalom:

- **Szociális statisztikai évkönyv 2016**, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 2017
http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/szocialis_evkonyv_2016.pdf (Letöltés: 2019. december 3.)
- **Gyermekvédelmi Statisztikai Tájékoztató 2010**, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2012
([file:///C:/Users/ktolvaj/Downloads/gyermekvedelmi-adatok-2010%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ktolvaj/Downloads/gyermekvedelmi-adatok-2010%20(1).pdf) (Letöltés: 2019. december 3.)
- **Rácz Andrea: Gyermekvédelemben nevelkedettek helyzete a kutatások tükrében** in Gyermekvédelemben nevelkedettek társadalmi integrációs esélyei, Rubeus Egyesület, 2012 http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/24428_gyermek_es_ifjusagvedelmi_tanulmanyok_elso_kotet.pdf (Letöltés: 2019. december 3.)
- **Platthy István - Poór Anna: „Virágba borult csillagok”** Népi motívumkincsünk üzenetének felhasználása a művészetterápiában és a vizuális nevelésben, 2019. (A szerző engedélyével.)

SIMPACT

increasing your social impact

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

www.simpact.hu

fb.me/SimpactEurope